

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Christus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

SENTENTIA BIBLICE.

est. Dina filia Lie. vt videret mulieres regionis illius... Sicut enim dicitur Gen. 34. Quod illi dicitur... Exod. 25. In die illa choreas, iratus est valde, proiecit tabulas & con-

PHILOSOPHICÆ SENTENTIÆ Francisci Petrarch.

De Choreis DIALOG. XXIV. G & V D. Choreis gaudeo. R. Mirabar nisi fidium cantus & tibie choreas... choreas, & præscripto de more vanitatem vanitas sequeretur...

tus hominum agit furor in cunctis fere actibus, atque consiliis. Nec nullus Orpheus Ixioniam rotam fuit, sed visibilibus in choreis... In circuitu impii ambulant. Hic ludus multorum dedecorum causa fuit. Sæpe ibi matrona diu seruatam decus perdidit. Sæpe infelix virguncula ipso nuptiali die didicit, quod melius ignorasset. G. Honesto tripudio libenter exerceor. R. Vellem aliud genus exercitii delectasset. Sed quo pergas, & quid velis video, interdictum tolli, veniam dari, normamque præscribi. Quando igitur sic affectus es, seu is morbus, seu consuetudo est, qua mala nihil peius, bona nihil est melius, ea tibi in his omnibus lex erit vt quibus carere penitus non potes, molestissime vitaris ac rarissime. Ne quid vlla in te molie vel fœmineum agas, sed vbi que non suis etiam in finibus virilis rigor emineat, sitque tripudium, vel quilibet erit is ludus laquei animi relaxatio, & exercitium corporis, non voluptas enervati mentium. Exemplo libentius abstinuisse, summorum virorum imitatio non omnibus tuta est. Non omne pennarum animal aquilam sequi potest. Imitatorum alii contrariam faciunt, alii vero aliud, nonnulli idem aliter. Pauci ad plenum quod imitantur, efficiunt. Cato hic vltimus Republice curis pressum animam vino leuare solitus fertur. Fecit idem apud Græcos Solon. Hos aliquis se qui volens vnum semper officium ager, bibet: quodque illis modicum, ac rarum, huic immensum, & continuum: quod illis remedium, huic erit ebrietas. Facile idem in rebus aliis posset ostendi, sed hoc vnum intelligis quid est, quod nunc tecum vereat. Ex quo tamen damnate rei patrocinium vt susciperem coegisti, summi viri exemplum quod vel non sequaris vel non mutes, accipe his ipsis quibus apud Senecam est verbis in eo libro, in quo tranquillitatem animi stilo inquit, Scipio, inquit, triumphale illud, & militare corpus mouet ad numeros, non molliter infringens: vt nunc mos est etiam in incessu ipso vltra muliebrem mollicie fluentibus, sed vt antiqui illi viri solebant inter lulium ac festa tempora virilem in modum tripudiare, non facturi detrimentum etiam si ab hostibus suis spectarentur. Quibus in verbis quid de sua iam tunc ætate sentiret, perspicis. Felix quia non vidit tuam. Quamuis autem ille, & tripudii & vini remissionem probet, veniendumque nonnuquam vsque ad ebrietatem dicat, quod à tam rigido ingenio dictum miror, si fidei consilio vt vis, vino parce vtere, tripudio abstine. Alia sunt honestiora remissionum genera quibus invidentis fessioque animo medeare, in omnibus tamen optimam fuerit, quod hic vltimum dixit attendere, & quæcumque ages ita agere, tanquam te hostes tui videant, atque obierint. Multo quidem est factius sic viuere, vt abstinentiam & grauitatem tuam inimici stupeant, quam vltimam amicum excitent. Clarior tamen est, cui nec verum crimen obicere quisquam potest, nec saluum audeat, quam cui obicitur, sed purgatur. Accusatorem perfecta virtus exierit, medicos irritat. Quod ad sobrietatem attinet, malim te Cæsari similem, quem vini parcissimum ne inimici quidem negauerint (vt Tranquillus ait) quam Catoni, non Centorium illum seipem loquor, de cuius ebrietate iam diximus, sed hunc vltimum, cui obiectam ebrietatem Seneca sic refellit, vt dicit facilius effecturum quisquis obiecit crimen honestum, quam turpem Catonem. Quo ad id vero de quo agitur, nullo modo tripudies malim, quam vt Scipio. Quod si ille vrget animus quo nolim, his te saltem ducibus vti velim, vt si penitus tibi incedit illud lyricum. Nunc est bibendum, pede libero pulsanda tekta. Sic vinum bibas vt Cato, sic terram pede pulses vt Scipio.

Vide, Saltatio.

Christus.

DEFINITIO ET ETYMOL.

CHRISTVS Græca dictio est: nam χριστός, ὁ, ὶ: vnctus dicitur iudicium, & χριστός, vnctio. Quod nomen filio Marie Iesu optime conuenit, tum quia in humanitate est vnctus oleo gratiæ præ aliis, tum quia hoc nomen exprimit vnctatem personæ in duabus naturis, exprimit enim dignitatem regiam & sacerdotalem. Ipse enim est Rex & Sacerdos summus in æternum, secundum ordinem Melchisedech, Psalm. 110. 4. Heb. Massachus, i. vnxit oleo. Hinc Massachus, nobis Messias, χριστός, Christus. Sub lege olim vngebantur Sacerdotes & reges, Christi nostri seruatoris propheta etiam in Sacerdotio eius comprehenditur.

BIBLICI LOCI.

Christi diuinitas & humanitas in vna Christi persona constituenda vniantur & coalescunt. Esaiæ 7. 14. & 9. 6. Matth. 1. 23. Ioan. 1. 14. Rom. 9. 5. Philip. 2. vnctio. 6. 7. 1. Timoth. 3. 16. non confunduntur.

POLYANTHEA

Sicut ligat diabolus, qui peccata connectit, ita soluit Christus qui delicta dimittit. *Sup. l. Palm. 146.*

Refugium formidat fortitudo. Quid sibi vult Evangelista? Deuotio militis est, regis tui tacere fugam, narrare constantiam, aperire fortia, tacere infirma, & sequi alta. Quod fugit autem Christus non fugit timoris sed mysterii causa. Bellicosus enim si in bello fugit, artis est, non timoris; infrequentem non timet, sed producit, vt palam vincat. *Pet. Rauen.*

Quid iugo Christi suauis? Quid onere leuius, probabilem fieri, scelere abstinere; bonum velle, amare omnes, odisse malum, eterna consequi, presentibus non capi, nolle inferre alteri, quod sibi perpeti sit molestum. *Hil. in Matth.*

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Claud. de laude Christi.

*Proles vera Dei, cunctisq; antiquior annis.
Nunc genitus, qui semper eras lucisq; repertor.
Ante tua matrisq; parens: quem misit ab astris
Aequans genitor, verbiq; in semina suum
Virgines habere sinus, & corporis arcus
Iussit inire vitas paruaq; in sede morari:
Quem sedes non vlla capis, qui lumine primo
Vidisti, quidquid mundo nascente crearas
Ipse opifex, opus ipse sui dignatus iniquas
Ætatis sentire vitas, & corporis huius
Dissimiles perferre modos, hominemq; subire,
Vt possis monstrare Deum, ne lubricus error
Et decepti diu varij solertia mendis,
Fectora tam multis sinerent mortalia sacris
Autorem nescire suum.*

Claud. de Christo Seruator.

*Christe potens rerum redeuntis conditor aus,
Vox summi sensusq; Dei, quem sudat ab alta
Mente pater, tuncq; dedit consortia regni:
Impiæ tu nostræ domuisti crimina vitæ,
Passus corporea mundum Nestire figura,
Affariq; palam populos, hominemq; sateri.*

*Quin & supplicii nomen, nexuq; subisti,
Vt nos, sub speres lecto, mortemq; fugares
Morte tua.*

Claud. de Miraculis Christi.

*Angelus alloquitur Mariam quo profeta verba
Concipiat, sulus virginitate, Deam.
Dant tibi Chaldaei prænuntia munera reges,
Myrrham homo rex aurum, suscipe thura Deum.
Permutat lymphas in Sina liquecra Christus.
Quo primam factose probat esse Deum.
Quinque expleat panes, pisces duo nullis quinque,
Et Deum ex paruo plus superesse iubet.
Edius ex vitæo cæcus nona lumina sensit,
Et stupet ignotum se meruisse diem.
Læta cum in tumulo, Christo in lamante, resurgit,
Et dura mortis lex resoluta perit.
Nutantem quatit ruda Petrum, cui Christus in alto
Et dextra gressus firmat, & ore fidem.
Expansus Christi contingit secinna vessem:
Stat crur inveni: sit medicina fides.
Iussus post multos graditur paralyticus annos,
Mirandum, lecti portator ipse suis.*

Antholog. Sacra.

Orans cum sudore sanguineo Dominus noster Iesus Christus significabat, de roto corpore suo, quod est Ecclesia, emanaturus martyrum passiones. *August.*

*Ferre parans Christus panam mortemque propinquam,
Inuicetamque suis ingenerare fidem.*

*Cum prece sanguinea: fundebat corpore guttas,
Et pressum mundi sudor erat Domini,
Nec crucis asperitas poterat terrere volentem,
Quæ regnaturæ gloria carnis erat.
Sed crur ille pares sanctis spondebat honores
Orturis roto corpore in artibus.*

*Nam cum sacra seges terrarum impleuerit orbem;
Omnis ab hoc vno semine mesit erit.*

Ibidem.

*Quisque consilio eterno contraria sentis.
Et verbum in nostra carne manere negat.
Diuine pietatis opus dissolueret queris.*

*Speque sua mundum displicare cupis.
Nam qui uenit a quenquam saluabit ab ira?*

*Quisue hominis primi crimine liber eris?
Si Deus Verbi non nostra est insita carnis,
Aut Christus falsi corporis umbra fuit:*

*Quis genitus puer est in acta virginis alio?
Quæ natura annis creuit, & aucta cibus?*

*In qua prole, patrem mundi se credit abire
Quæne eius stirps est omnia sanctificans?
Quod regale genus, simul est & pontificale
Quisue idem David filius & Dominus?
Peccatis seruis, & mortis compede vincit
Vnam est dignatus ferre redemptor opem.
Quid nostri generis carnem cum morte recipit
Nostra, hosti. Si nobis vinceret, apparet
Et carne exiit dominum in percussis hostem.
Vt caperet palmam præda versuta moxem.*

¶ SIMILITVDINE.

Gregorij Episcopi Nissen. Descendit non nudum caro factum: non Dei forma, sed forma seruit. In exitu, se non posse ex se aliquid facere. Non posse enim dicitur. Sicut enim luci tenebræ, & mox vitæ: ita præterita imbecillitas opponitur. Atqui Christus est homo, est ergo omnino imbecilla & impotens potentia. Sed la est potentia, quid est potens? Quando ergo verbum at quod non potest facere, clamum est quod non videtur potentiam tribuit, sed noscitur imbecillitatis impotentio comprobat. Est enim caro infirma, sicut Spiritus quidem promptus, caro autem infirma. *Sermo. Meminit Theod. Dialog.*

In fine martyris. E diuersis materiis domum nemo tamen dixerit, domum idem esse quod materiam constructa est: nec enim domus est simpliciter ligna & reliqua. Nam si hoc esse, ante ædificationem materiam domum vocare licuisset: nunc postquam coaptatæ sunt domum aboliuntur: atque etiam hæc secus materiz permanent sui similes. Ceterum dicimus, quæ non absoluebat humilitati compolitionem. Id quod & in homine accidit. Nam est conitæ ex materia, non tamen idem est cum eis, sed diuersum: ita ex copula corporis cum anima, & exiit iterum aliud. Arque hoc liquet ex eorum coniunctione, postquam sui simile permanet: quandoquidem vel mortuum materiam nescit retinere. Anima quoque æque rationalis potest manet vt antea. Ceterum homo perit, qui conlatæ ratione vtualque. At Christus non ex Deitate humanam istus factus est: cum non sit diuersus ab his duobus, quæ & Homo, & Deus. Deum intelligimus ex materia nem ex natura nostra simili: alioquin anima perit, & peris occupatur passione, & prior patitur, cum ipso non afficitur: & sæpe ante sectionem eius natura præterita alteratur, atque post sectionem nihilominus dicitur quod quidem de Deitate Christi orthodoxus nemo mensis iit, aude diceret & cogitare. Itaque hominem vt quod recipiendum, partim fugiendum est. *De rebus de sancta & coessentiali Trinitate.*

Sicut post unionem primigenij luminis cum materia nemo hæc potest ab inuicem duellere: neque alterum osillum vocabit, alterum vero lumen, sed vnus solus lucetur: Sic de illa vere luce & sanctissimo corpore potest nullus dixerit: alterum teoriam filium verbum Dei, alterum ro filium, hominem: sed vtraque vnum & eandem sicut vnum lumen & vnum solem, tum comprehensum tum corpus quod id continet. Rursus sicut vnum sol, nature vero duæ, altera lumen, altera corpus. Sic & hic, vnus filius & Dominus & Christus de veritate nature vero duæ, altera nostra, altera nobis superata: sicut huic lumini lumen inest actu, quod nemo potest sit à corpore, conceptu suo, ratione tamen natum natam, cuius est hæc vis propria, sicut in vnuuerfam vim nemo separauerit ab vnica filiarate: non men eius proprietatem ratione quibus dicitur. Quæ qui in pio diuine vnionis adducto nos ad magis partem nem contugimus. Si enim omnino ipsam veritatem certe quamquam eius similitudinem, quæ pie dicitur ficiant. *De rebus de consensione, sine de sancta & vnitate.*

Chrysolomi. Et erit requies eius honor, licet dicitur rebus humanis contingeret solet. Nam cum hoc quod gloriæ, rebusque florentibus agunt, mouentur, & in eis simul alia omnia: id quod non solum in diuine, peatque odo id & in regibus ipsis quis videt. Nam pe irritantur, statuz obcurantur, memoria extringuntur, rum in obliuionem venit, a cognatis despicuntur, mouent arma, conerant seditiones populorum de vnitate. Quædam uocant proleptos, occiderunt dominos, simul ruerunt hæc omnia, quamuis gloriola prius fuerint. Antea ce euent. Ante crucem in lectu res erant. Iudas pro negauit, reliqui protulerunt, lectu solus inter uentus est, multi qui crediderant, retro sum abeunt, ubi occisus est mortuus, vt dicitur, quod non in partem

credidit... sed multo clariore illustrat... in morte... in vita... in gloria...

initio nihil eos pari sinebat, vel paruum vel magnum, sed ubi... que aderat muniens & circumvallans eos... Sicut cautus venator, bestiam comprehendere volens...

Christi aduentus.

ETYMOLOG. ET DIVISIO.

CHRISTI ADVENTVS, Græcè προσηγορία & προειρημα... Christi aduentus triplex in carne, per incarnationem...

SENTENTIA BIBLICÆ.

Non auferetur sceptrum de Iuda, & dux de femore eius, donec veniat, qui mittendus est... Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare...

LOCI BIBLICI.

Christi aduentus duplex: Prior in carnem... Roman. 1. 3. & 9. 5. & 15. 12. Gal. 3. 16. Eph. 4. 10. Hebr. 1. 5. & 10. 5. n. Petr. 1. 20. 2. Petr. 1. 16. 1. Ioan. 1. 2. & 4. 2. 2. Ioan. 1. 7. & 12. 1. & 2. 1. & 3. 1. & 4. 1. & 5. 1. & 6. 1. & 7. 1. & 8. 1. & 9. 1. & 10. 1. & 11. 1. & 12. 1. & 13. 1. & 14. 1. & 15. 1. & 16. 1. & 17. 1. & 18. 1. & 19. 1. & 20. 1. & 21. 1. & 22. 1. & 23. 1. & 24. 1. & 25. 1. & 26. 1. & 27. 1. & 28. 1. & 29. 1. & 30. 1. & 31. 1. & 32. 1. & 33. 1. & 34. 1. & 35. 1. & 36. 1. & 37. 1. & 38. 1. & 39. 1. & 40. 1. & 41. 1. & 42. 1. & 43. 1. & 44. 1. & 45. 1. & 46. 1. & 47. 1. & 48. 1. & 49. 1. & 50. 1. & 51. 1. & 52. 1. & 53. 1. & 54. 1. & 55. 1. & 56. 1. & 57. 1. & 58. 1. & 59. 1. & 60. 1. & 61. 1. & 62. 1. & 63. 1. & 64. 1. & 65. 1. & 66. 1. & 67. 1. & 68. 1. & 69. 1. & 70. 1. & 71. 1. & 72. 1. & 73. 1. & 74. 1. & 75. 1. & 76. 1. & 77. 1. & 78. 1. & 79. 1. & 80. 1. & 81. 1. & 82. 1. & 83. 1. & 84. 1. & 85. 1. & 86. 1. & 87. 1. & 88. 1. & 89. 1. & 90. 1. & 91. 1. & 92. 1. & 93. 1. & 94. 1. & 95. 1. & 96. 1. & 97. 1. & 98. 1. & 99. 1. & 100. 1.

PATRUM SENTENTIA.

Nulla causa veniendo Christi Domino, nisi peccatores saluos facere. Tolle morbos, tolle vulnera, & nulla causa est medicina.

POLYANTHEA